

Poslední přeživší lidická žena: Chodila jsem ulicemi a hledala tátu

SZ seznamzpravy.cz/clanek/domaci-posledni-prezivsi-lidicka-zena-chodila-jsem-ulicemi-a-hledala-tatu-205069

Kristina Ciroková

Když Němci v roce 1942 zabouchali na dveře domu její rodiny v Lidicích, bylo jí 16 let a nikdy by ji nenapadlo, že je to naposledy, co vidí svého tatínka Jaroslava Suchánka. Ještě téhož dne ho Němci spolu s ostatními lidickými muži zastřelili. Zavraždili dohromady 173 mužů. Ženám později vzali děti. Vrátilo se jich po válce zpět jen 17. A Lidice, ty nacisti srovnali se zemí.

Jaroslava s matkou a starší sestrou skončila společně s ostatními lidickými ženami v koncentračním táboře Ravensbrück. Dnes už je jediná z nich, která žije a může vyprávět o tom, jak si lidickou tragédii zapamatovala. V rozhovoru pro Seznam Zprávy zavzpomínala třeba na poslední slova svého tatínka. „Táta mi řekl: ‚Jaří, nezapomínej nikdy na Boha. Snad dá Bůh, že se ještě uvidíme.‘ A já si říkala: ‚Co ten táta blábolí? Vždyť jsme za dva dny zpátky.‘ A to byla jeho poslední slova. Políbil mě na čelo a to bylo všechno,“ vypráví v rozhovoru Jaroslava Skleničková, která o své minulosti napsala i dvě knihy.

Dnes šestadevadesátiletá Skleničková je na svůj věk stále velmi čilá. Bez problémů ovládá tablet a mailuje. Vzpomínky na poslední den v Lidicích a na tříletý pobyt v lágru má v živé paměti a je znát, že ji stále trápí. I po osmdesáti letech.

Seznam Native

Nevzdala se kariéry ani mateřství. Péči o dceru si dělí rovnocenně s partnerem

Letos je 80. výročí vyhlazení Lidic. Jak to po tolika letech prožíváte vy, která jste tu tragédii prožila?

Já vám něco řeknu, ať už se kohokoliv zeptáte z těch, kteří to prožili, tak vám řekne: „My to máme zažraný pod kůží.“ Toho se do smrti nezbavíte. Prostě nezbavíte.

A já večer, když jdu spát, tak si hlavně nesmím vzpomenout na to ‚kdyby‘. Nesmím myslet na to, že kdyby táta býval zůstal šéfkuchařem na Slovensku, kdyby ho odtamtud nevyhnali, tak jsme žili celá rodina. To je to ‚kdyby‘.

Jaroslava Skleničková v rozhovoru pro Seznam Zprávy.

Článek

00:24

Video: Kristina Ciroková, Jan Pospíšil

Další za 8s

00:2300:23

Jaroslava Skleničková v rozhovoru pro Seznam Zprávy. Video: Kristina Ciroková, Jan Pospíšil

A které okamžiky se vám z toho osudového dne 10. června nejvíc vryly do paměti?

Když Němci přišli, tak náš táta to pozoroval a věděl, že to není jen tak. On byl na vojně, a tak to poznal. Maminka tam s nimi mluvila a on mě vzal za rameno, obejmul mě a povídá: „Jaří, pojď, počkáme na ně u dvířek.“ A tak jsme čekali a táta mi řekl: „Jaří, nezapomínej nikdy na Boha. Snad dá Bůh, že se ještě uvidíme.“ A já si říkala: „Co ten táta blábolí? Vždyť jsme za dva dny zpátky.“ A to byla jeho poslední slova. Políbil mě na čelo a to bylo všechno.

A co jste si tehdy o celé té situaci myslela?

Já byla dítě. Oni nám například řekli, ať si vezmeme sebou všechny peníze, zlato a spořitelní knížky. A já v tom svém dětském mozku jsem si říkala: „To jsou nějakí slušní. To oni asi dělají, abychom si

nemysleli, že nám to tady za ty dva dny vykradou.“ Rozumíte? Takhle jsem přemýšlela.

Měla jste pak vlastně štěstí, protože vám bylo čerstvě 16. Kdyby vám bylo ještě 15, šla byste s dětmi a byla byste po smrti...

Ano. Ten, který to zapisoval, se u mě zarazil. Já totiž vypadala na 14. Chtěl mě dát mezi děti, ale všiml si, že už mi v březnu bylo 16. Tak jsem šla se ženami. Naši máti to uklidnilo, že jsme na stejném papíře a že nás tedy, mě a mojí sestru Mílu, bude mít pohromadě.

V lágru pak byla jedna Češka, Hanka Housková, která když mě poprvé uviděla, tak najednou povídá: „Co ty štěně tady děláš?“ Vypadala jsem opravdu jako dítě a ona mi už jinak neřekla.

Vy jste v minulosti často vystupovala na různých besedách a sdílela své vzpomínky. Ostatně i teď vás jedna beseda k 80. výročí čeká. Je to pro vás důležité?

Já jsem jednu dobu besedovala každý týden. Ráda vzpomínám třeba na to, když sem jednou přijely děti z Plzně. Třetí až pátá třída. Nemluvila jsem před nimi o lágru, to před dětmi nemůžete. Mluvila jsem o starých Lidicích. Jaké to bylo, když bylo posvícení nebo třeba jak jsme chodili na chrousty a ptala jsem se jich, jestli vědí, co je to hrát ‚špačka‘ a podobně. Ony se tak pobavily!

Navíc jsme zjistila, že když jsou ve škole hodné a všichni mají v pořádku úkoly, tak jim jejich učitel předčítá za odměnu z mojí knížky. Takže ony jí celou znaly!

Tak to vás určitě potěšilo, že?

No, jistě. A ještě vám něco řeknu. Jednou jsem přednášela dětem z kvinty a jeden chlapec mi pak napsal dopis. Napsal mi tam: „Víte, já vám něco řeknu, paní Skleničková, já mám všechno – dobře bydlím, stravovaný jsem taky dobře a dělat si můžu, co chci. Studuju a rodiče mi všechno dají. Já si ale stejně stěžuju. Já si pořád

stěžuju. Ale na co si já mám stěžovat? Vždyť je to hanba! Přesto já vám nemůžu slíbit, že přestanu. Já jsem na to moc mladej.“
A podobných dopisů od dětí mám celý štos!

Když jste se vy, lidické ženy, po válce vrátily z koncentračního tábora, tak jste netušily, co se vlastně stalo. To musel být ohromný šok...

Ano, já jsem si myslela, že tatínek je naživu. V lágru jedna lidická, která měla dvě děti, furt psala a ptala se, jestli se už ozval Franta, to byl její manžel, a kde jsou děti? A oni jí německy odpověděli. Moje sestra Míla, která uměla německy, to překládala. A oni napsali, že ‚Franta je podobně jako vy‘, čili jsme si řekly v koncentráku, ‚a děti psaly z Polska‘. To nás tehdy všechny uklidnilo...

Ale byla to lež...

Ano. A když potom byl proces s Frankem, tak moje máti ani jednou nevynechala. Vždycky říkala: „Já musím vědět, proč zrovna Lidice?“

Stalo se tam to, že Frank se během soudu obrátil na lidické a řekl: „Mějte se mnou soucit, vždyť já mám 4 děti!“ Maminka nám vyprávěla, že ty lidický ženský by ho tam snad zfackovaly! Soudce musel zacinkat a říct, že jestli se to neuklidní, tak bude muset nechat vyklidit sál.

Lidice nakonec po válce znovu vyrostly. Vedle místa, kde původně stály, se vybudovala úplně nová obec. Jak jste to prožívala?

Jednou jsem stála nad Lidicemi, koukala jsem dolů a přišel ke mně takový starší pán a povídá: „To je hrůza, vidíte. Žádný dům tady nestojí, nic tady není.“ To bylo ještě před tím, než začali stavět. A já jsem mu povídala: „Copak domy, ty se postaví, ale ty z toho hrobu kdybychom mohli dostat ven... To je ta bída! Domy postavíte, ale tohle už nevrátíte.“

„Domy znovu postavíte, ale tohle už nevrátíte,“ komentuje v rozhovoru Jaroslava Skleničková obnovu Lidic. Video: Kristina Ciroková, Jan Pospíšil

A není to traumatizující, když žijete hned vedle místa, kde se ta tragédie stala a denně si to připomínáte?

Já tady nejprve nežila. Až v důchodu jsem se sem nastěhovala natrvalo. Jednou jsem si pozvala holky z internátu. Moje bývalé spolužačky. Uvařila jsem jim bramboračku a škvarkové placky a povídaly jsme si. A ony říkaly: „Prosím tě, jak tady můžeš žít?“ A tak jsem jim povídala, že já nežiju v těch starých Lidicích, že my jsme mimo. A taky jsem jim řekla, že když vybombardovali Drážďany, a já to viděla, když jsme jely z Německa domů, tak byly vidět jenom komíny. Fakticky ani jeden barák tam nestál. A povídala jsem jim: „A myslíš, že ty Drážďany už neexistují? Že tam už nikdo teď není?“

Takže to podle vás bylo dobře, že se Lidice znovu postavily?

No, co měli dělat? Ale nemyslete si, že to lidi z okolí nezáviděli. Tady třeba byly holky, které měly spolužačky z měšťanky a ta jedna jí povídá: „To se máš, že máš nový barák.“ A ona jí na to řekla: „Heled, já ti něco řeknu. Obětuj svoje děti a manžela a vrať mi ty moje a já ti ten barák hned dám.“

A jak jste později vnímala to, když po válce komunisti využívali Lidice pro svoji propagandu?

V lágru si nás nevšimli, ale po válce, když viděli, že Lidice budou něco znamenat, tak sem hned narukovali. Vzpomínám, jak nám přinesli takovou plachtu, abychom s ní šly na nádraží, že tam jezdí rychlíky. Na té plachtě bylo napsáno – ‚Lidické ženy budou budovat novou republiku‘. My jsme tam přišly a řekly jsme, že tam jdeme něco pomoci a oni se nám vysmáli, co nás to napadá! Nakonec nám dali jen takovou malou hromádku šroubků a matek, že ji máme roztrždit. Tak jsme si pak říkaly, že tu plachtu nerozbalíme.

A najednou přijel rychlík z Mostu, vyklonil se z něj nějaký pán, plivl na nás a říkal: „Jen svině pracujte!“ On myslel, že jsme Němky. A já jsem povídala: „Tak jsme hezky postavily republiku.“

„Byla jsem na psychiatra, ale psychiatr žádný nebyl,“ vzpomíná lidická žena na poválečné období. Video: Kristina Ciroková, Jan Pospíšil

My, co jsme válku nezažili, si to moc nedokážeme představit. Ta ohromná tragédie Lidic, pak pro vás osobně tři roky v koncentráku. To je velké trauma. Jak se vám podařilo se s tím vyrovnat? Jde to vůbec?

Já jsem po válce byla na psychiatra. Ale psychiatr žádný nebyl. Poněvadž já si nepřipouštěla, že táta nežije. Chodila jsem ulicemi a říkala jsem si, že ho tady někde potkám. Prostě hledala jsem tátu a říkala jsem si, on nás určitě taky hledá. A já ho najdu, on není v tom hrobě. A nikdo mi to nemohl vypustit z hlavy. A nemohla jsem spát, jak jsem na něj pořád vzpomínala.

Co jsem si mohla myslet? Kdyby...? Ale kdyby neexistuje, to si pamatujte!

Jaroslava Skleničková

- 27. 3. 1926, rozená Suchánková
- rodiče: Anna a Jaroslav Suchánkovi, sestra Miloslava Kalibová
- pamětnice vyhlazení Lidic
- za války prožila tři roky v koncentračním táboře Ravensbrück
- o své minulosti napsala dvě knihy: Jako chlapce by mě zastřelili..., Vzpomínky mě stále tíží